

Panium - Nọmbà Mọkànlá Mọkànlá

Mọkànlá, Mọkànlá: Èrì Àsọtẹ̀lẹ̀ tí Dániẹ̀lì àti Ìfihàn

Jeff Pippenger

2025-08-09

Ó ti jẹ ilàna gígùn fún mi láti dé ibi yìí nínú ikẹkọ́ Panium, àti pé àkólẹ̀ náà, “Mọkànlá, Mọkànlá,” ni a fi ń tẹnu mọ ọn pé Kinniún ẹyà Júdá sètò iwé Dániẹ̀lì àti iwé Ìfihàn papọ̀ láti gbékalẹ̀ àwọn ilà inú àti ilà ọde ti itàn fifi èdidi di àwọn èniyàn Olórún nínú orí kọkànlá àti ẹsẹ kọkànlá. Diẹ̀ kí idánwò oore-ọfẹ̀ tó parí, a paşẹ kan láti sí àsọtẹ̀lẹ̀ inú Ìfihàn tí a ti fi èdidi di mọ́ tí tí di àsikò tí àwọn itàn àsọtẹ̀lẹ̀ inú àti ọde tí àwọn ilà mèjì ti mọkànlá—mọkànlá ń sojú fún, tí a rí nínú àwọn iwé Dániẹ̀lì àti Ìfihàn, fi di òtítọ̀ isinsin yìí.

Ó sì wí fún mi pé, “Má şe di ín mú àwọn ọ̀rọ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ inú iwé yìí; nítorí àkókò náà ti sún mọ́ etilé. Èni tí ó jẹ̀ aláìşòdodo, jẹ̀ kí ó máa şe aláìşòdodo sí i: àti èni tí ó jẹ̀ aláimọ́, jẹ̀ kí ó máa jẹ̀ aláimọ́ sí i: àti èni tí ó jẹ̀ olódodo, jẹ̀ kí ó máa şe ọ̀dodo sí i: àti èni tí ó jẹ̀ mímọ́, jẹ̀ kí ó máa jẹ̀ mímọ́ sí i.” Ìfihàn 22:10, 11.

“àkókò náà ti sún mọ́” gan-an kí idánwò àánú tó parí, àti “àkókò náà ti sún mọ́” nígbà tí a tú “Ìfihàn Jesu Kristi” sílẹ̀.

Ìşípáyá Jesu Kristi, ẹ̀yí tí Olórún fi fún un, láti fihàn fún àwọn iránsẹ̀ rẹ̀ àwọn nńkan tí ó gbọ̀dọ̀ şe láipẹ̀; ó sì rán á, ó sì fi í hàn nípasẹ̀ ángẹ̀lì rẹ̀ fún iránsẹ̀ rẹ̀ Johanu: èni tí ó jẹ̀rì sí ọ̀rọ̀ Olórún, àti sí ẹ̀rì Jesu Kristi, àti sí gbogbo ohun tí ó rí. Alábùkún ni èni tí ń kà á, àti àwọn tí ń gbọ̀ ọ̀rọ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ yìí, tí wọn sì ń pa àwọn nńkan tí a kọ̀ sínú rẹ̀ mọ́: nítorí àkókò náà ti sún mọ́ etilé. Ìşípáyá 1:1–3.

Nígbà tí Kinniún ẹyà Júdá bá tú èdidi “Ìşípáyá Jẹ̀sù Kristi” náà, gẹ́gẹ̀ bí Ó ti ń şe láti igbà idé iránsẹ̀ Ẹkún Áárín Ọru ní Oşù Keje ọ̀dún 2023, itútú èdidi yẹn pẹ̀lú ışıpayá pé Ọun ni “Palmoni,” Oníka Àgbàyanu, tàbí Oníka Àwọn Àşírí. Àkùna láti gba òtítọ̀ yìí jẹ̀ àikópa nínú ilàna idánwò tí ń fi èdidi kan egbẹ̀rún lónà mẹrinlélógòjì.

Lóòótọ̀, èmi ń fi omi şe iribọmi fún yín sí irónúpiwàdà: şùgbọ̀n èni tí ń bọ̀ léyìn mi lágbára ju mi lọ, èni tí èmi kò yẹ̀ láti gbé bàtà rẹ̀: ọ̀un yóò fi Èmí Mímọ́ àti iná şe iribọmi fún yín: àpèrè rẹ̀ wà ní ọ̀wọ̀ rẹ̀, yóò sì fọ̀ ilé-ìpakà rẹ̀ mọ́ pátápátá, yóò sì kó àlikámà rẹ̀ jọ̀ sínú àkà; şùgbọ̀n yóò fi iná tí a kò le pa sun iyàngbò náà. Mátíù 3:11, 12.

“Gẹ́gẹ̀ bí ilàna iwènùmọ́ yìí yóò şe bẹ̀rẹ̀ láipẹ̀ tó bẹ̀è ni èmi kò lè sọ, şùgbọ̀n a kì yóò fi í sẹ̀yìn fún igbà pipẹ̀. Èni tí ifẹ̀ rẹ̀ wà ní ọ̀wọ̀ Rẹ̀ yóò wẹ̀ tẹ̀npilì Rẹ̀ mọ́ kúrò nínú ibàjẹ̀ iwà rere rẹ̀. Yóò sì fọ̀ ilé-ìpakà Rẹ̀ mọ́ pátápátá.” Testimonies to Ministers, 372, 373.

Àwọn ilà àsọtẹ̀lẹ̀ tí ń tọka àkókò fifi èdidi sí gẹ́gẹ̀ bí ilàna idánwò àsọtẹ̀lẹ̀ pọ̀ ju iwọn lọ. Ó hàn gbangba pé ilàna idánwò náà dá lórí imúrasílẹ̀ ọgbọ̀n àti agbára akẹkọ́ láti lo ọ̀nà tó tọ̀ tàbí ọ̀nà tí kò tọ̀ nínú ikẹkọ́ Ọ̀rọ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ Olórún. Òtítọ̀ yìí pẹ̀lú ni a tún fi hàn kedere lópọ̀lopọ̀ nínú àkọsilẹ̀ amúnisin náà.

Ní ti àwọn ọmọdẹ mērin wònyí, Olórun fún wọn ní imò àti òye nínú gbogbo ẹkọ àti ogbón; Dániẹli sì ní itumò nínú gbogbo iran àti alá. Ní ọpin àwọn ojò tí ọba tí sọ pé kí a mú wọn wọlé, nígbà náà ni olórí àwọn iwẹfáá mú wọn wá síwájú Nebukadinesári. Ọba sì bá wọn sọrò; àti láàárín wọn gbogbo, a kò rí ẹni kankan tí ó dàbí Dániẹli, Hananiah, Mishael, àti Azariah: nítorí náà ni wọn fi dúró níwájú ọba. Nínú gbogbo ọràn ogbón àti imòye tí ọba béèrè lówó wọn, ó rí wọn pé wọn ju gbogbo àwọn aláfòşẹ àti àwọn aworàwọ tí ó wà ní gbogbo ijọba rẹ lọ ní ilọpo mēwáá. Dániẹli 1:17–20.

Ọfin pàtàkì kan jùlọ nínú itumò àsoṭẹlẹ ni pé a máa fi ẹrí àwọn méjì múlẹ̀ ọ̀títọ̀, àwọn tí kò sì ní igbékẹlẹ̀ nínú ilàna náà n fí ara wọn sí ipò ikùnà. Ọkan lára àwọn apá idánwò ní àkókò ididì náà ni imò ibáşepò àwọn itàn inú àti ti òde tí a şàfihàn nínú orí kọkànlá àti ẹşẹ̀ kọkànlá nípasẹ̀ Dániẹli àti Jóhànù.

“Ìfihàn jẹ iwé tí a fi èdidi di, şugbón ó tún jẹ iwé tí a sí. Ó gbé àwọn işẹlẹ̀ àgbàyanu kalẹ̀ tí yóò şẹlẹ̀ ní àwọn ojò ikẹyìn nínú itàn ayé yí. Àwọn ẹkọ̀ inú iwé yí dájú gbangba, kí í şe ohun ijínlẹ̀ àdiitú tí a kò lè lóye. Nínú rẹ̀ ni a tún gbé ilà àsoṭẹlẹ̀ kan náà sókè gégé bí ó ti wà nínú Dániẹli. Diẹ̀ lára àwọn àsoṭẹlẹ̀ ni Olórun ti tún sọ, nípa beẹ̀ ó fi hàn pé a gbòḍò fi pàtàkì fún wọn. Olúwa kí í tún ohun tí kò ní ijẹpàtàkì nílá sọ.” Manuscript Releases, volume 9, 8.

Àwọn iwé Dániẹli àti Ìfihàn dúró fún ẹlẹ́rìí méjì, a sì şàfihàn oğórùn-ún mērinlélógóji egbèrún náà gégé bí ẹlẹ́rìí méjì nínú Ìfihàn orí kọkànlá. Nínú ẹşẹ̀ kọkànlá orí náà, a jí àwọn ẹlẹ́rìí méjì náà diẹ̀, àwọn tí a şojú wọn nípasẹ̀ Éljà àti Mósè, gégé bí a ti fi hàn nínú àpeşere Johanu nínú ọ̀róró gbígboná àti Dániẹli nínú ihò kinniún. A şojú oğórùn-ún mērinlélógóji egbèrún náà nípasẹ̀ Dániẹli àti Johanu, àti pẹ̀lú nípasẹ̀ Éljà àti Mósè. Láti şàşeyorí nínú ilàna idánwò tí n mú ipilẹşẹ̀ oğórùn-ún mērinlélógóji egbèrún náà wá, akékoò gbòḍò mò pé a fi ẹlẹ́rìí méjì múlẹ̀ ọ̀títọ̀, àti pé àwọn iwé Dániẹli àti Ìfihàn dúró fún ẹlẹ́rìí méjì, àti pé a ti fi Éljà àti Mósè, àti Dániẹli àti Johanu pẹ̀lú, şe àpeşere oğórùn-ún mērinlélógóji egbèrún náà.

Àwọn ọ̀títọ̀ wònyí jẹ̀ àpeşere kékeré diẹ̀ péré nínú àwọn ọ̀títọ̀ àsoṭẹlẹ̀ tí ó ní ibáşepò pẹ̀lú itàn inú àti ti òde tí “mọkànlá, mọkànlá” dúró fún nínú Danieli àti Ìfihàn pẹ̀lú. Gégé bíi Palmoni, Kristi dari nínú imúbá àwọn ẹşẹ̀ méjèèjì náà bára mu, àti pé mọkànlá, pẹ̀lú mọkànlá, dọgba pẹ̀lú méjilélógún, èyí tí ó sì jẹ̀ idámewáá tàbí ikewáá nínú igba-lé-ogún, èyí tí ó jẹ̀ àmì işokan iwà-Olórun pẹ̀lú ẹ̀dá èniyàn. Palmoni fi idí rẹ̀ múlẹ̀ lórí ẹlẹ́rìí tí ó ju méjì lọ pé “igba-lé-ogún” dúró fún işokan iwà-Olórun àti ẹ̀dá èniyàn, èyí tí ó sì jẹ̀ àpẹjúwe imú-ara Kristi nígbà tí Ó gbé ara ẹlẹşẹ̀ tí ó şubú wọ. Ní şişe beẹ̀, Ó fi àpeşere kalẹ̀ fún aráyé pé bí wọn bá fẹ̀ láti bá àwọn ohun tí ihinrere béèrè mu, Kristi şetán láti darapo iwà-Olórun Rẹ̀ mó ẹ̀dá èniyàn wa. Nítorí náà, iwà-Olórun àti ẹ̀dá èniyàn jẹ̀ ẹlẹ́rìí méjì.

“İşipayá Jesu Kristi” tí ó şí silẹ̀ ní işejú diẹ̀ kí àkókò àánú tó parí, ní itumò pé Jesu ni “Ọ̀rọ̀” Olórun.

Ní ibèrẹ̀ ni Ọ̀rọ̀ wà, Ọ̀rọ̀ náà sì wà pẹ̀lú Olórun, Ọ̀rọ̀ náà sì ni Olórun. Ẹni kan náà wà ní ibèrẹ̀ pẹ̀lú Olórun. Nípasẹ̀ rẹ̀ ni a ti dá ohun gbogbo; láisi rẹ̀ kò sí ohun kan tí a dá tí a kò dá. Nínú rẹ̀ ni iyè wà; iyè náà sì ni imólẹ̀ èniyàn. Imólẹ̀ náà sì n tòn nínú òkùnkùn; òkùnkùn kò sì lè mò ọ. Johanu 1:1–5.

Bíbèlì ni “Òrò” Ọlórùn, èyí tí, gégé bí Kristi ẹ̀se dúró fún ị̀şòkan iwà-à̀tòrunwá pèlú ẹ̀dá èniyàn. Bíbèlì dúró fún àwọn ẹ̀lẹ̀rìí méjì tí Májẹ̀mù Láéláé àti Májẹ̀mù Titun, àwọn tí wọn tún jẹ́ Mósè àti Èlìjà nínú Ìfihàn orí kọ̀kànlá.

“Ní tí ẹ̀lẹ̀rìí méjì náà wí, wòlì náà tún kẹ̀de pé: ‘Àwọn wònyí ni igi olífi méjì náà, àti àwọn ọ̀pá fitilá méjì náà tí n dúró níwájú Ọlórùn ayé.’ ‘Òrò rẹ,’ ni oníkòrin-sáàmù náà sọ, ‘jẹ́ fitilá fún ẹ̀sẹ̀ mi, àti imòlẹ̀ fún ọ̀nà mi.’ Ị̀şípáyá 11:4; Sáàmù 119:105. Àwọn ẹ̀lẹ̀rìí méjì náà ẹ̀şàpẹ̀rẹ̀ Ị̀wé Mímọ̀ tí Májẹ̀mù Láéláé àti tí Májẹ̀mù Titun.” The Great Controversy, 267.

Àwọn ẹ̀lẹ̀rìí méjì náà ni àwọn igi olífi méjì náà, àwọn ọ̀pá fitilá méjì náà, àti Májẹ̀mù Láéláé àti Májẹ̀mù Titun, èyí tí a ẹ̀şàfihàn nínú ipínrò náà gégé bí “Òrò Rẹ.” “Ìfihàn Jèsù Kristi” tí Kinniùn ẹ̀yà Júdà tú sílẹ̀ díẹ̀ kí àkókò àánú tó parí ni “imúgbòòrò imò tí ó kẹ̀yìn” tí n dán àwọn tí wọn jẹ́ olùdíje láti jẹ́ ọ̀kan nínú ẹ̀gbẹ̀rún mẹ̀rínlélógòrin náà wò. “Imúgbòòrò imò tí ó kẹ̀yìn” náà pèlú ni ihin tí Ẹ̀kún Ọ̀gànjó nínú àkàwé àwọn wúndiá mẹ̀wáá náà.

“Nígbà náà ni mo dáhùn, mo sì wí fún un pé, Kí ni igi olífi méjì wònyí tí ó wà ní apá ọ̀tún fitilá náà àti ní apá ọ̀sì rẹ? Mo tún dáhùn lẹ̀kẹ̀kẹ̀, mo sì wí fún un pé, Kí ni ẹ̀ka igi olífi méjèjèjì wònyí tí, nípasẹ̀ ọ̀pá goolu méjì náà, n da òróró goolu jáde láti inú ara wọn? Ó sì dá mi lóhùn, ó wí pé, Sé iwọ̀ kò mọ̀ ohun tí àwọn wònyí jẹ? Mo sì wí pé, Rára, olúwa mi. Nígbà náà ni ó wí pé, Àwọn wònyí ni ẹ̀ni méjì tí a fi òróró yàn, tí wọn dúró lẹ̀gbẹ̀e Olúwa gbogbo ayé. Sekariah 4:11–14. Àwọn wònyí n tú ara wọn sínú àwọn abọ̀ goolu, tí n ẹ̀şójú àwọn ọ̀kàn àwọn ojìşẹ̀ aláàyè tí Ọlórùn, àwọn tí n gbé Ọ̀rò Olúwa lọ sí ọ̀dò àwọn èniyàn nínú ikilò àti ipẹ̀yà. Ọ̀rò náà fúnra rẹ̀ gbòdò jẹ́ gégé bí a tí ẹ̀şàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀, iye òróró goolu, tí a tú jáde láti inú igi olífi méjì tí ó dúró lẹ̀gbẹ̀e Olúwa gbogbo ayé. Èyí ni iribọ̀mi nípasẹ̀ Ẹ̀mí Mímọ̀ pèlú iná. Èyí yóò şì ọ̀kàn àwọn aláìgbàgbọ̀ sí idálẹ̀bi. Aini ọ̀kàn ni işẹ̀ Ẹ̀mí Mímọ̀ Ọlórùn nìkan lè pèsè. Èniyàn kò lè ẹ̀şẹ̀ ohunkòhun láti ara rẹ̀ láti tẹ̀lórùn ifẹ̀kúfẹ̀ àti láti bá ifẹ̀-inú ọ̀kàn mu.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 4, 1180.

Ọ̀rò Ọlórùn jẹ́ Bíbèlì àti Kristi pèlú, Bíbèlì àti Kristi sì dúró fún ẹ̀lẹ̀rìí méjì, gégé bí ọ̀gòrùn-ún mẹ̀rínlélógòjì ẹ̀gbẹ̀rún náà ẹ̀şẹ̀ rí. Ní ẹ̀wẹ̀, ẹ̀lẹ̀rìí méjì náà dúró fún ipapò iwà-à̀tòrunwá pèlú èniyàn. Wọn tún dúró fún àwọn itàn àşòtẹ̀lẹ̀ inú àti tí ọ̀de. Gégé bí ẹ̀lẹ̀rìí, wọn pèsè ẹ̀rì pé iwà-à̀tòrunwá tí a so pò mọ̀ èniyàn kí í ẹ̀şẹ̀. Wọn tún dúró fún isopò lááárín iwà-à̀tòrunwá àti èniyàn. Yálá àkàbà, ọ̀nà işàn, paipù, àwọn àngẹ̀lì tabí èyíkẹ̀yí nínú àwọn àmì miiṛàn tí ị̀jápò ibánisòrò lááárín Ọlórùn àti èniyàn, ọ̀rò tí a n fi rànşẹ̀ sí èniyàn jẹ́ iyè tabí ikú nígbà gbogbo.

“Àwọn ẹ̀ni-àmì-òróró tí wọn dúró lẹ̀gbẹ̀e Olúwa gbogbo ayé, ní ipò tí a tí fi fún Sátàni rí gégé bí kẹ̀rúbù aláboòbo. Nípasẹ̀ àwọn ẹ̀dá mímọ̀ tí wọn yí itẹ̀ rẹ̀ ká, Olúwa n pa ibánisòrò àidá pèlú àwọn olùgbé ayé mọ̀. Òróró wúra náà ẹ̀şàpẹ̀rẹ̀ oore-ọ̀fẹ̀ tí Ọlórùn fi n pèsè fún àwọn fitilá àwọn onígbàgbọ̀, kí wọn má bà a ẹ̀şà fitilá kí wọn sì má bà a kú. Bí kò ẹ̀şẹ̀ pé a n tú òróró mímọ̀ yi láti ọ̀run wá nínú àwọn irànşẹ̀ Ẹ̀mí Ọlórùn, àwọn agbára ibi ibá tí ní àkóso pátápátá lóri èniyàn.”

“A n bu Ọlórùn sílẹ̀ nígbà tí a kò bá gba àwọn ifihàn tí ó rán sí wa. Nípa bẹ̀ a kọ̀ òróró wúra náà tí yóò tú sínú ọ̀kàn wa kí a lè fi í pín fún àwọn tí n bẹ̀ nínú òkùnkùn. Nígbà tí ipè náà bá dé pé, ‘Wò ó, ọ̀kọ̀ iyawó n bọ; ẹ̀ jáde lọ pàdẹ̀ rẹ,’ àwọn tí kò tii gba òróró mímọ̀, tí kò sì tii tójú oore-ọ̀fẹ̀ Kristi sínú ọ̀kàn wọn, yóò rí i, gégé bí àwọn wúndiá aşıwèrè, pé wọn kò tii múra tán láti pàdẹ̀ Oluwa wọn. Wọn kò ní agbára nínú ara wọn láti rí òróró náà gbà, ị̀gbésí-ayé wọn sì

bàjẹ́ pátápátá. Sùgbón bí a bá béèrè fún Èmí Mímó Olórún, bí a bá n bẹ̀bẹ̀ gégé bí Mose ẹ̀ bẹ̀bẹ̀ pé, ‘Fi ògo rẹ̀ hàn mí,’ ifẹ́ Olórún yóò dà sínú ọ̀kàn wa lópòlópò. Nípasẹ̀ àwọn paipu wúrà, a ó fi òróró wúrà náà sọ̀rọ̀ sí wa. ‘Kì í ẹ̀ nípa agbára, tàbí nípa okun, bí kò ẹ̀ nípa Èmí mi, ni Oluwa àwọn ọ̀mọ-ogun wí.’ Nípa gbigba àwọn ìmólẹ̀ títàn ti Oòrùn Òdodo, àwọn ọ̀mọ Olórún n tàn bí ìmólẹ̀ nínú ayé.” Review and Herald, July 20, 1897.

Ìtújáde Èmí Mímó n ẹ̀lẹ̀ nígbà àwọn itàn inú àti ti òde tí Dániẹ̀lì àti Ifihàn 11:11 ti fi àmì sí. “Ó kéré tán” àwọn àwòrán àpẹ̀júwe àsọtẹ̀lẹ̀ mẹ̀rin wà tí a sojú fún nínú ẹ̀sẹ̀ kọ̀kànlá àti kejilá ti orí kọ̀kànlá Dániẹ̀lì, tí ó yẹ̀ kí a dá wọn mọ̀. Mẹ̀rin miiran sì tún wà tí ó yẹ̀ kí a dá mọ̀ nínú ẹ̀sẹ̀ ketàlá títí dé keẹ̀dógún, àti mẹ̀rin nínú ẹ̀sẹ̀ kẹ̀rindínlógún. A wà ní àkókò itàn gangan náà nísinsin yí, nítorí náà ó yẹ̀ fún wa, gégé bí akẹ̀kọ̀ àsọtẹ̀lẹ̀, láti yanjú ẹ̀ni tí àwọn àwòrán àpẹ̀júwe nínú ẹ̀sẹ̀ kọ̀kànlá títí dé kẹ̀rindínlógún jẹ̀, nítorí wọn n sojú fún ilà àsọtẹ̀lẹ̀ kan tí ó bo itàn àşírí ti ẹ̀sẹ̀ ogóji nínú orí kan náà.

Ó tún dà bí ohun tó ẹ̀ pàtàkì láti mọ̀ àwọn ènìyàn tí a sojú fún nínú itàn ẹ̀sẹ̀ ogóji, èyí tí n tú idi rẹ̀ sílẹ̀ láti ọ̀dún 1989.

Ó sì wí pé, Maa lo ní onà rẹ̀, Dániẹ̀lì: nítorí a ti pa ọ̀rọ̀ náà mọ̀, a sì fi èdidi di í títí di àsikò igbèyin. Ọ̀pòlópò ni a ó wènù, a ó sọ̀ di funfun, a ó sì dán wò; sùgbón àwọn ẹ̀ni búburú yóò maa hùwà búburú: kò sì sí ẹ̀ni kankan nínú àwọn ẹ̀ni búburú tí yóò lóye; sùgbón àwọn ọ̀lọ̀gbón yóò lóye. Dániẹ̀lì 12:9, 10.

Ẹ̀sẹ̀ ogóji bèrẹ̀ ní àkókò ọ̀pin ní ọ̀dún 1798 nígbà tí Napoleon ti ilẹ̀ Faransé mú pòòpù lọ sí igbèkùn. Ìdáláre Napoleon dá lóri Àdéhùn Tolentino tí a ti rú ní ọ̀dún 1797. Ogun Napoleon àti ti pòòpù ti ẹ̀sẹ̀ kejilá rí àpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nínú itàn tí ó mú ẹ̀sẹ̀ kẹ̀fà àti keje ti Daniẹ̀lì orí kọ̀kànlá ẹ̀. Àdéhùn igbèyàwó tí a rú àti iṣẹ̀gun ọ̀ba gúúsù lóri ọ̀ba àrìwá gégé bí imúṣẹ̀ ẹ̀sẹ̀ kẹ̀fà àti keje ni a tún ẹ̀ nínú itàn ọ̀dún 1798, àti nípa bẹ̀ wọn sojú àsọtẹ̀lẹ̀ Ọ̀rọ̀ Olórún nínú ẹ̀sẹ̀ kẹ̀fà àti keje, àti imúṣẹ̀ àwọn ẹ̀sẹ̀ wònyí ní ibèrẹ̀ ogun láàárín Ptolemy Philadelphus, ẹ̀lẹ̀kẹ̀jì àti ọ̀ba Ejibiti, àti Antiochus Theos, ọ̀ba kẹ̀ta ti Siria. Ptolemy sojú ọ̀ba gúúsù, Antiochus sì sojú ọ̀ba àrìwá.

Àsọtẹ̀lẹ̀ àwọn ẹ̀sẹ̀ náà, tí a fi papọ̀ mọ̀ imúṣẹ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ náà nínú itàn Ptolemy àti Antiochus—èyí tí ní itẹ̀sìwájú rẹ̀ ẹ̀sẹ̀ àwọn itàn Napoleon àti pòòpù ní 1798—n pèsè ilà mẹ̀ta tí n ẹ̀sẹ̀ itàn Putin àti Zelenskyy nínú ẹ̀sẹ̀ kọ̀kànlá àti kejilá. Nítorí náà, imọ̀ pé àkókò ikeyin ní 1798 dúró fún itàn Napoleon àti pòòpù kò pé bí ó bá parí síbẹ̀. A gbódò lóye ohun tí ẹ̀sẹ̀ kẹ̀fà àti keje sọtẹ̀lẹ̀ nípa Napoleon àti pòòpù, bẹ̀ sì ni ohun tí itàn Ptolemy àti Antiochus kòní nípa àkókò kan náà. Nígbà tí a bá lóye àwọn ilà òtítító wònyí, a lè ní imọ̀ pé àwọn imúṣẹ̀ itàn iṣáájú wònyen n ẹ̀ idánimọ̀ ibèrẹ̀ itàn ẹ̀sẹ̀ ogóji, àti pé ní ẹ̀sẹ̀ bẹ̀, wọn tún n ẹ̀ idánimọ̀ ọ̀pin ẹ̀sẹ̀ ogóji nígbà tí Putin, ẹ̀ni tí Napoleon àti Ptolemy ti ẹ̀sẹ̀ rẹ̀—Putin, ẹ̀ni tí a ti sọtẹ̀lẹ̀ rẹ̀ nínú ẹ̀sẹ̀ kẹ̀fà àti keje—bá mú ẹ̀sẹ̀ kọ̀kànlá àti kejilá ẹ̀.

Àkíyèsí pàtàkì kan nípa ibáṣepọ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ láàárín dragoni náà àti ẹ̀ranko náà gégé bí Johanu yóò ẹ̀ dá wọn mọ̀, tàbí gégé bí “irúbo ojoojúmọ̀ àti ohun irira idahoro” gégé bí Dániẹ̀lì yóò ẹ̀ sáfihàn wọn, ni pé ní ti àsọtẹ̀lẹ̀ wọn jọra gidigidi. Johanu sọ̀ ó bá yíi.

Wọn sì jòsìn dragoni náà tí ó fi agbára fún ẹ̀ranko náà: wọn sì jòsìn ẹ̀ranko náà, wọn ní, Ta ni ó dàbí ẹ̀ranko náà? ta ni ó lè bá a jagun? Ifihàn 13:4.

Láti jòsìn dragoni ni láti jòsìn ẹranko náà, nítorí pé àwọn méjèjèjì dúró fún ẹ̀sìn ibòrìṣà. Gégé bí ó ti rí ní ọ̀dọ̀ Johanu, Daniẹ̀li lo “iwo kékeré” inú Daniẹ̀li orí kejo ẹ̀sẹ̀ kẹ̀sàn-án sí kejilá láti sojú fún Romu keferi àti Romu papalì pẹ̀lú, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ó ya àwọn méjèjèjì sọtò ní kedere nípa fifi iwo kékeré Romu keferi hàn ní ìtumò ako, àti iwo kékeré Romu papalì ní ìtumò abo. Nínú orí keje, Daniẹ̀li pe Romu keferi ní “ẹ̀yà miíràn” yàtò sí àwọn ijoba tó ńsájú rẹ̀, Daniẹ̀li sì tún fi hàn pé Romu papalì náà pẹ̀lú jẹ̀ “ẹ̀yà miíràn.” Romu, yálá ti keferi tàbí ti papalì, jẹ̀ ẹ̀yà miíràn. Àmì ako ti Romu tí ń sojú fún Romu keferi ni Ahabu àti Herọ́du gbé ró. Àwọn méjèjèjì fẹ̀ àwọn àmì tí ń sojú fún papacy. Obinrin ni ogbón-ijọ, ọ̀kúnrin sì ni ogbón-ìpínlẹ̀; nítorí náà, ní ipò àsoṭelẹ̀, nígbà tí Ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run bá sọ̀rọ̀ nípa ọ̀kúnrin àti obinrin di ẹ̀ran ara kan náà, ó ń fi òtítọ̀ náà múlẹ̀ pé Romu keferi àti Romu papalì jọra gidigidi ní ìtumò àsoṭelẹ̀, nítorí wọn jẹ̀ ẹ̀ran ara kan.

Ìbáṣepọ̀ Faranse pẹ̀lú ipò Páápà ní ọ̀dún 1798 jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ ibáṣepọ̀ tí Orilẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà yóò ní pẹ̀lú ipò Páápà nígbà tí àwọn ọ̀ba mẹ̀wáá yóò fi iná sun Róòmù, tí wọn yóò sì jẹ̀ ẹ̀ran ara rẹ̀.

Àwọn iwo mẹ̀wáá tí iwo sì rí lórí ẹ̀ranko náà, àwọn wọ̀nyí yóò kóríra àgbèrè náà, wọn yóò sì sọ ọ̀ di ahoro, wọn yóò sì fi í síhòhò, wọn yóò sì jẹ̀ ẹ̀ran ara rẹ̀, wọn yóò sì fi iná sun ún. Ìfihàn 17:16.

Ìbáṣepọ̀ Faranse pẹ̀lú ipò pòòpù nígbà tí ó fi ipò pòòpù sí agbára ní ọ̀dún 538, ń sàpẹ̀rẹ̀ iṣẹ̀ ti Orilẹ̀-èdè Amẹ́ríkà yóò ẹ̀ ní mímú ogbẹ̀ ikú ipò pòòpù lárada ní ọ̀fin Ojọ̀ Àikú tí ń bọ̀ láipẹ̀.

Mo sì rí ẹ̀ranko miíràn tí ń gòkè wá láti inú ilẹ̀; ó sì ní iwo méjì bí ti ọ̀dọ̀-àgùntàn, ó sì ń sọ̀rọ̀ bí dragoni. Ó sì ń lo gbogbo agbára ẹ̀ranko àkókó níwájú rẹ̀, ó sì mú kí ilẹ̀ àti àwọn tí ń gbé inú rẹ̀ jòsìn ẹ̀ranko àkókó náà, ẹ̀ni tí a ti wo ogbẹ̀ ikú rẹ̀ sà. Ó sì ń ẹ̀ àwọn iṣẹ̀ iyanu ńlá, tí tí ó fi ń mú iná sọkalẹ̀ láti ọ̀run wá sí ilẹ̀ níwájú ẹ̀niyàn, ó sì ń tòn àwọn tí ń gbé ayé jẹ̀ nípasẹ̀ àwọn iṣẹ̀ iyanu wọ̀nyen tí ó ní agbára láti ẹ̀ níwájú ẹ̀ranko náà; ó ń wí fún àwọn tí ń gbé ayé pé kí wọn ẹ̀ ẹ̀re kan fún ẹ̀ranko náà, ẹ̀ni tí ó ní ogbẹ̀ idà, tí ó sì yè. Ìfihàn 13:11–14.

“àkókò ọ̀pin” ní ọ̀dún 1798 ní imúṣẹ̀ ẹ̀sẹ̀ ogóji fi hàn pé a mú ọ̀ba àríwá ti ẹ̀mí kúrò nípasẹ̀ ọ̀ba gúúsù ti ẹ̀mí. Itàn àsoṭelẹ̀ náà ni itàn iparí ọ̀dún ẹ̀gbẹ̀rún kan, igba méjilélógóta ijoba pòòpù, nítorí náà àwọn àbùdá àsoṭelẹ̀ ti ibèrè itàn àsoṭelẹ̀ náà ni a sojú fún ní iparí. Ní 538 ijoba kẹ̀rin nínú àsoṭelẹ̀ Bíbẹ̀lì fi ipò sílẹ̀ fún ijoba karùn-ún nínú àsoṭelẹ̀ Bíbẹ̀lì, àti ní 1798 ijoba karùn-ún nínú àsoṭelẹ̀ Bíbẹ̀lì fi ipò sílẹ̀ fún ijoba kẹ̀fà nínú àsoṭelẹ̀ Bíbẹ̀lì.

538 tún jẹ̀ àmì-àarín-ọ̀nà fún ẹ̀gún “àkókò méje” inú Lefitiku ogún-dín-lógbòn sí ijoba àríwá Ísírẹ̀lì tí ó bèrè ní 723 KÍ Ẹ̀JÚ KRISTI, nígbà tí Ásírià mú Éfúrámù lọ sí igbèkùn. Nítorí náà 1798 kò ní àwọn àbùdá àsoṭelẹ̀ 538 nikan, sùgbón ti 723 KÍ Ẹ̀JÚ KRISTI pẹ̀lú. Ní 723 KÍ Ẹ̀JÚ KRISTI ni Ásírià ń ẹ̀borí lórí ẹ̀yà mẹ̀wáá Ísírẹ̀lì, àti ní ọ̀dún ẹ̀gbẹ̀rún kan, igba méjì, ogóta léyìn náà, ní 538, Róòmù abòrìṣà ń ẹ̀borí lórí Róòmù pòòpù, ẹ̀ni tí Faranse sì tún ẹ̀borí lórí rẹ̀ ní 1798 ní iparí “àkókò méje.”

Ní ọ̀dún 1798, Faranse, ọ̀ba gúúsù, yọ̀ ijópápá kúrò lórí itẹ̀. Ní ọ̀dún 538, Faranse, àpẹ̀rẹ̀ àkókó ti iyapa Romu keferi sí àwọn ijoba mẹ̀wáá, fi ijópápá jókòó lórí itẹ̀. Ní ọ̀fin Ojọ̀ Àikú, Orilẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà tún ipa Faranse ní 538 ẹ̀, àti nígbà tí àwọn ọ̀ba mẹ̀wáá bá fi iná sun ijópápá tí wọn sì jẹ̀ ẹ̀ran ara rẹ̀, Orilẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà tún ipa Faranse ní 1798 ẹ̀.

Ìdájó “ìgbà méje” sí àwọn ìjọba àrìwá àti gúúsù tí Ísírèlì ní a mú ẹ̀ş nípasẹ̀ àwọn ìjọba tí ó jáde láti àrìwá.

Ísírèlì jẹ̀ àgùntàn tí a tú ká; àwọn kinniún ti lé e kúrò: ní àkókó ọ̀ba Ásírià ti jẹ ẹ̀ run; ní ikeyin, Nébúkádírésàri, ọ̀ba Bábílónì, ti fọ egungun rẹ̀. Jeremáyà 50:17.

Asiria jáde láti àrìwá, ó sì ẹ̀şgun àwọn ẹ̀yà mẹ̀wàá nàà ní ọ̀dún 723 BC, Babiloni sì mú Júdá lọ sí ìgbèkùn ní ọ̀dún 677 BC. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé Israeli ni ìjọba àrìwá ní ibáşepò pẹ̀lú Júdá, síbẹ̀ àwọn ìjọba méjèjèjì ní àwọn ọ̀tá láti àrìwá ẹ̀şgun; nítorí nàà, ẹ̀yí mú kí Israeli àti Júdá méjèjèjì di àwọn ìjọba gúúsù ní ibáşepò pẹ̀lú ọ̀tá tí ó mú wọn lọ sí ìgbèkùn. Ọ̀dún 723 BC n ẹ̀şfihàn ọ̀ba àrìwá tí n ẹ̀şgun ìjọba gúúsù kan tí ó jẹ̀ ti apá mẹ̀wàá. Ọ̀dún 538 n ẹ̀şfihàn iyípadà láti isin àwọn keferi sí isàkóso pòòpù, ó sì tún jẹ̀ isèlẹ̀ ìjọba àrìwá kan tí n ẹ̀şgun ìjọba kan tí ó jẹ̀ ti apá mẹ̀wàá. Ọ̀dún 1798 n ẹ̀şfihàn ọ̀ba àrìwá kan tí ọ̀ba gúúsù ẹ̀şgun, ẹ̀ni tí ó dúró fún ìjọba kan tí ó jẹ̀ ti apá mẹ̀wàá.

Ní wákàtí kan nàà sì ni isèlẹ̀-ilẹ̀ nílá kan wáyé, idámẹ̀wàá ilú nàà sì wó lulẹ̀, nínú isèlẹ̀-ilẹ̀ nàà sì ni a pa egbèrún méje èniyàn; àwọn tí ó ẹ̀ş kù sì kún fún ibèrù, wọn sì fi ọ̀go fún Olórùn ọ̀run. Ifihàn 11:13.

Àkókò iyípadà tí ó ní ibáşepò pẹ̀lú ọ̀dún 538, nígbà tí Romu yí padà láti jẹ̀ abòrişà sí ti pòòpù, ni ó tún jẹ̀ iyípadà nínú Danieli orí kejọ láti inú akọ sí abo, ẹ̀yí tí ó dúró ní àpẹ̀şẹ̀ láti isẹ̀ isàkóso ipínlẹ̀ sí isẹ̀ isàkóso ijọ. Àşọtẹ̀lẹ̀ “àkókò méje” ru àmì-idánimò “òtító” wá, nítorí lẹ̀tá àkókó (723 BC) ẹ̀şfihàn lẹ̀tá kejlilólógún àti ikeyin nínú alífábẹ̀tì Héberù (1798), nígbà tí lẹ̀tá ketàlá àti àárín dúró fún isòtẹ̀ (538). Danieli fi hàn pé “irékojá” tí a fi àkójopò ọ̀rò nàà “irékojá isodahoro” ẹ̀ş àpẹ̀şẹ̀ ni isòkan ijọ àti ipínlẹ̀, pẹ̀lú ijọ ní isàkóso lórí ibáşepò nàà. “Irékojá” yẹn dúró fún 538, ẹ̀yí tí ó jẹ̀ àárín, àti ní ọ̀nà àfíwé, lẹ̀tá ketàlá nínú àwọn àmì-ọ̀nà pàtàkì mẹ̀ta nínú àkókò àkókò méje sí àwọn ẹ̀yà mẹ̀wàá ihà àrìwá ti Ísírèlì.

Ní ọ̀dún 1798, “àkókò ọ̀pin” gégé bí a ti şàlàyé rẹ̀ nínú ẹ̀şẹ̀ ogóji ti Danieli orí kọkànlá, Faranse aláìgbàgbó nínú Olórùn, ọ̀ba gúúsù, fi ogbé ikú kọlu ijọ pàápàá, ọ̀ba àrìwá. Ní ọ̀dún 1989, ijọ pàápàá gbẹsan sí ọ̀ba gúúsù aláìgbàgbó nínú Olórùn, ẹ̀ni tí nígbà nàà ti di Soviet Union. Ìgbẹsan nàà ní àdéhùn aşírí láàárín Orilẹ̀-Èdè Amèríkà àti Vatican. Ìgbà kúrò patapata ti Soviet Union ní ọ̀dún 1989 parí ifiranşẹ̀ àşọtẹ̀lẹ̀ tí a kọ sílẹ̀ ti ẹ̀şẹ̀ ogóji, àti ẹ̀şẹ̀ tó tẹ̀lẹ̀ e, ẹ̀şẹ̀ kọkànlélólógóji, dúró fún ọ̀fin Ojọ-Àìkú ní Orilẹ̀-Èdè Amèríkà. Nítorí nàà, láti iwópalẹ̀ Soviet Union ní ọ̀dún 1989 títi di ọ̀fin Ojọ-Àìkú nínú ẹ̀şẹ̀ tó tẹ̀lẹ̀ e, a ti n gbé nínú itàn ikòkò ti ẹ̀şẹ̀ ogóji.

Èşẹ̀ ogóji bèrẹ̀ nípa fifi ọ̀ba gúúsù àti ọ̀ba àrìwá hàn ní ọ̀dún 1798, lẹ̀yìn nàà ní ọ̀dún 1989 ọ̀ba gúúsù àti ọ̀ba àrìwá tún farahàn, pẹ̀lú agbára kẹ̀ta kan tí a şàpẹ̀şẹ̀ rẹ̀ nípa àwọn kẹ̀ké-ogun, ọ̀kọ̀ ojú omi, àti àwọn ẹ̀lẹ̀şin.

Ní àkókò ipẹ̀yà nàà ni ọ̀ba gúúsù yóò kọlu u; ọ̀ba àrìwá yóò sì bò wá sí i bí jì lílẹ̀, pẹ̀lú àwọn kẹ̀ké-ogun, àti pẹ̀lú àwọn ẹ̀lẹ̀şin, àti pẹ̀lú ọ̀pòlọ̀pò ọ̀kọ̀ ojú omi; yóò sì wọ̀ àwọn orilẹ̀-èdè nàà, yóò sì şàn kojá, yóò sì ré kojá. Dániẹ̀lì 11:40.

Ní “àkókò ọ̀pin” ní ọ̀dún 1798, gẹ̀nẹ̀rálì gidi kan ti Napoleon wọ̀ Vatican ní ti gidi, ó sì mú pòòpù nàà ní ti gidi, ó sì fi í sínú ẹ̀wọ̀n. Ní ọ̀dún 1989, ìgbẹsan fún 1798 şẹ̀lẹ̀. Àwọn iyípadà àşọtẹ̀lẹ̀ ti wáyé nínú itàn láàárín 1798 àti 1989 tí ó ẹ̀ş pàtàkì láti şàkíyèsí. Faransé aláìgbòrun, ọ̀ba gúúsù ní

àkókò 1798, ni ọba guúsù ti ẹmí àkókó, àti Russia ti Putin ni a ti yàn gégé bí ẹni tí yóò jẹ ẹni ikeyin rẹ. A mọ Faransé nínú Ifihàn orí kọkànlá, ẹyí tí Sister White fi tọka sí ní tààrà gégé bí Faransé aláìgbórun. Ọkan nínú àwọn ààmì méjì tí ń dá Faransé mọ nínú orí kọkànlá ni Ejibiti, ẹyí tí Sister White fi hàn gégé bí ààmì àìgbórun. Nínú orí nàà, ẹranko tí ń gòkè láti inú kòtò àinísàlẹ̀ ni àìgbórun tí wọ inú itàn ní àkókò nàà.

Àìgbàgbọ̀ pé Ọlórùn kò sí wọ inú itàn láti bèrè pèlú Faranse ní àkókò ọdún 1798, àti pé ní ọdún 1989 ọba ẹmí àìgbàgbọ̀ pé Ọlórùn kò sí ti di Soviet Union. Ìkópale kúrò ti Soviet Union ní ọdún 1989, gégé bí ìmúṣẹ̀ àdéhùn ikòkò láàárín Póòpù John Paul II àti Ronald Reagan, ni a ti ṣe àpẹrẹ̀ rẹ̀ nínú eṣẹ̀ mẹwáá ti Danieli orí kọkànlá; ẹlẹ́rìí kejì sí eṣẹ̀ mẹwáá sì wà nínú eṣẹ̀ Aísáyà nípa ẹ̀gún méjì ti ẹgbèrún méjì ọ̀dún márùn-ún àti ogbòn ọdún sí àwọn ijoba àríwá àti guúsù ti Ísírelì, gégé bí a ti ṣètò rẹ̀ kalẹ̀ nínú orí keje tí tí dé kọkànlá.

Nítorí nàà, ọdún 1989 di ibi itọkasí fún yíyanjú àwọn àlọ̀ àṣotẹ̀lẹ̀ ti àwọn ojọ̀ ikeyin. Nígba nàà ni a tú èdidì kúrò lórí eṣẹ̀ ogójì. Ní báyií a lè mọ̀ pé eṣẹ̀ ogójì bèrè ní ọdún 1798, ó sì parí ní òfin Ojọ̀ Àikú ti eṣẹ̀ kọkànlélógójì.

Ní àkókò òfin Ojọ̀ Àikú, Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà yóò sọ̀rò bí ejò ńlá, yóò sì parí iṣàkóso rẹ̀ gégé bí ijoba kẹfà nínú àṣotẹ̀lẹ̀ Bíbélì. Ó bèrè àkókò ijoba rẹ̀ ní ọdún 1798, nígbà tí ijoba karùn-ún gba ogbé ikú. Ní ọdún 1798, Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà fowọ̀ sí àwọn Ofin Alien and Sedition, nípa bẹ̀ ọ̀ fi di àpẹrẹ̀ ọ̀pin ijoba kẹfà láti ibèrè rẹ̀ gan-an. Nítorí nàà, eṣẹ̀ ogójì ni itàn Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà gégé bí ijoba kẹfà nínú àṣotẹ̀lẹ̀ Bíbélì.

1798 ni lẹ̀tà àkókó nínú alifábẹ̀ẹ̀ti Héberù, òfin Ojọ̀-ìsinmi ni lẹ̀tà kejlélógún àti ikeyin nínú alifábẹ̀ẹ̀ti Héberù, 1989 sì ni àmì ọ̀nà tó wà ní àárín tí ó ń ṣojú iṣòtẹ̀ tí nọmbà mètálá àti lẹ̀tà kẹtálá nínú alifábẹ̀ẹ̀ti Héberù ń ṣàpẹrẹ̀. 1989 ń ṣojú iṣòtẹ̀ ibàṣepọ̀ aṣírí Reagan pèlú aṣòdì sí Kristi nínú àṣotẹ̀lẹ̀ Bíbélì. 1989 mú ẹni àkókó nínú àwọn ààrẹ̀ méjọ̀ ikeyin tí ń jọba wá ní àkókò iṣòtẹ̀ tí ń túbò lágbara sí Òfin Orílẹ̀-èdè. 1989 bèrè ilàna idánwò kan láàárín àwọn Adventist Ojọ̀ Keje tí a ṣe láti mú kí oríṣi olùjosin méjì jáde. Àwọn olóòtító ni diẹ; àwọn aláìṣòtító sì ni púpọ̀. 1989 ń ṣojú àmì ọ̀nà àárín eṣẹ̀ ogójì, ó sì ń ṣojú iṣòtẹ̀ tí lẹ̀tà kẹtálá ń ṣàpẹrẹ̀. Eṣẹ̀ ogójì rú ààmì-ọwọ̀ “òtító.”

Eṣẹ̀ ogójì ní àwọn ọba àríwá àti guúsù tí wón yàtò nínú itàn ní ọ̀pin eṣẹ̀ nàà. Ó tún ní Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà, ẹni tí gégé bí Johanu ṣe sọ, jẹ̀ wòlìí èké tí ó ń bá dragoni àti ẹranko nàà ṣiṣẹ̀ láti darí ayé sí Amágedónì. Ọba guúsù nínú eṣẹ̀ ogójì ni dragoni; ọba àríwá ni ẹranko nàà; àwọn kẹkẹ̀-ogun, ọkọ̀ ojú omi àti àwọn ẹlẹ́sin ni wòlìí èké nàà. Ìmúṣẹ̀ eṣẹ̀ ogójì ní ọdún 1989 di àbùdá àṣotẹ̀lẹ̀ pàtàkì fún ìmòye àwọn eṣẹ̀ mọkànlá tí tí dé mḕẹ̀dógún. Bí o kò bá tọ̀ nípa 1989, o kò lè jẹ̀ pé o tọ̀ lónà ìmọ̀lára nípa itàn tí a wà nínú rẹ̀ lónìí.

Láti ọdún 1989 tí tí dé òfin Ojọ̀ Àikú, àwọn ogun aṣojú mḕta fún ipò pápá ni a ṣàfihàn nínú eṣẹ̀ mḕwáá sí mḕẹ̀dógún. A gbòdò kà àwọn eṣẹ̀ wònyí gégé bí itàn kan ṣoṣo tí ń tẹ̀síwájú, nítorí “Antiochus Magnus” kan nàà ni a rí nínú àwọn ogun mḕta tí a ṣàfihàn nínú ìmúṣẹ̀ itàn ti eṣẹ̀ mḕwáá sí mḕẹ̀dógún.

Gbogbo ogun mḕtẹ̀tẹ̀ta nàà jẹ̀ ilà àṣotẹ̀lẹ̀ kan ṣoṣo, nítorí Antiochus Magnus wà nínú ọ̀kọ̀ọkan àwọn ogun mḕtẹ̀tẹ̀ta nàà. Eṣẹ̀ mḕwáá, àti Isaiah 8:8, pèsè ẹlẹ́rìí méjì sí ìmúṣẹ̀ eṣẹ̀ ogójì ní ọdún 1989. Eṣẹ̀

ogójì ni ibi itókasi nínú esè mēwáá àti Isaiah 8:8. “Àwọn kẹkẹ ogun, ọkọ ojú omi, àti àwọn elẹsin” n sàfihàn àwọn iwo méjì ti eranko ayé nínú orí kẹtálá Ifihàn. Ní òpin, nígbà tí Orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà “bá sọrọ̀ bí ejò òlá,” àwọn iwo méjì náà kì yóò tún jẹ̀ imọ̀lára Olóminira àti Pùròtẹ́sítànti mó. Ní àkókò náà àwọn ẹni tí a n pè ní Pùròtẹ́sítànti yóò darapọ̀ mó Kátólíkì, a ó sì yí Orílẹ̀-èdè Olóminira Tó Dá lórí Òfin pada sí ijoba apanirun. Ní àkókò náà, àwọn iwo méjì ti eranko ayé yóò jẹ̀ agbára orọ̀ ajé àti agbára ológun. Nínú orí kẹtálá Ifihàn, Orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà n fí ipa mú ayé láti gba àami eranko náà láti lè rà àti tà, bẹ̀e náà pẹ̀lú lábẹ̀ ihalẹ̀ ikú. Àwọn iwo méjì wònyí ni “àwọn ọkọ ojú omi” Dániẹ̀lì, tí ó n sàfihàn agbára orọ̀ ajé, àti “àwọn elẹsin àti kẹkẹ ogun” rẹ̀, tí ó n sàfihàn agbára ológun.

1989 fí idí múlẹ̀ pé nígbà tí a bá n fí imúṣe itàn àwọn ogun Raphia àti Panium sílò nínú esè kọkànlá títí dé esè kẹ̀èdógún, a gbòdò lo ọ̀nà imò àsoṭelẹ̀ kan náà tí a fí lóye 1989 àti iṣubú Soviet Union, nítorí Antiochus Magnus ni a sàfihàn nínú gbogbo ogun mètẹ̀ta náà nínú esè mēwáá títí dé esè kẹ̀èdógún. Antiochus dúró fún agbára àwọn kẹkẹ̀-ogun, ọkọ ojú omi, àti àwọn elẹsin, ẹni tí ní 1989 jẹ̀ Ronald Reagan, àkókò nínú àwọn ààrẹ̀ méjọ̀, ẹni tí ẹni ikeyin náà pẹ̀lú jẹ̀ elẹ̀kẹfà, ó sì jẹ̀ ẹni kejo nísinsinyí lára àwọn méje náà.

Gégé bí Isaiah ogún-dín-lógbòn se so, agbára pòòpù, (asẹwó tí n bá àwọn ọba ayé se panságà) ni a ó fí pamọ̀ ní àkókò ijoba Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà gégé bí ijoba kẹfà nínú àsoṭelẹ̀ Bíbẹ̀lì. Ní ọ̀dún 1989, Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà, èyí tí a ti fí Antiochus Magnus sàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀, ni agbára aṣojú pòòpù nínú ogun rẹ̀ sí eranko àìgbàgbọ̀ nínú Olórun tí ó fí ogbẹ̀ ikú kan lé e lórí ní ọ̀dún 1798.

Àwọn ogun mēta inú esè mēwáá sí mēèdógún dúró fún ijà ogun láàárín ọba àriwá, ẹni tí gégé bí àgbèrè ikòkò ti Tírè, n lo àwọn agbára aṣojú bí ó ti n lọ sí imúpadàbòsípò agbára rẹ̀ àti sí iṣẹgun lórí ọba àìgbàgbọ̀-nínú-Olorun—ọba gúúsù. Àwọn imúṣe itàn ti àwọn ogun mēta inú esè mēwáá sí mēèdógún kọ wa pé nínú ogun àkókò àti ikeyin Antiochus Magnus sẹgun, sùgbòn nínú ogun àárín ó sẹgbé. Àwọn àbùdá àsoṭelẹ̀ ti àwọn ọ̀dún Ronald Reagan ní 1989 pẹ̀lú Pope John Paul II àti iṣubú Soviet Union yóò ní elẹgbẹ̀ rẹ̀ nínú èyí tí ó jẹ̀ ikeyin nínú àwọn ogun mēta náà, nítorí pé àwọn esè wònyí ni a tú silẹ̀ diẹ̀ kí àkókò idánwò tó parí. Gégé bí a ti tú esè ogójì silẹ̀ ní 1798 àti lẹ̀kansi ní 1989, bẹ̀e ni a tún tú esè náà silẹ̀ ní òpin, láti ibèrẹ̀ ní Oṣù Keje 2023.

Ìṣípáyá Jesu Kristi ni a tú silẹ̀ diẹ̀ sáájú kí àkókò idánwò tó parí, ó sì ní òtítọ̀ àgbàyanu jùlọ̀ pé Jesu ni àkókò àti ikeyin; gégé bí ẹni bẹ̀e, ó máa n fí ikeyin hàn nípasẹ̀ ibèrẹ̀ ní gbogbo igbà. Àkókò idánwò Adventism parí ní òfin Ojọ̀ Àikú, àti diẹ̀ sáájú iparí àkókò idánwò ni a tú Ìṣípáyá Jesu Kristi silẹ̀. Íránṣe náà tí ó parí ní ilẹ̀kùn tí a ti pa ti òfin Ojọ̀ Àikú ni íránṣe Èkún Oganjo, èyí tí ó sàmòná sí ilẹ̀kùn tí a ti pa ti October 22, 1844 nínú itàn àwọn Millerite. Itúsilẹ̀ ti 1798 ní ibèrẹ̀ esè ogójì, èyí tí ó tún jẹ̀ ibèrẹ̀ Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà gégé bí ijoba kẹfà nínú àsoṭelẹ̀ Bíbẹ̀lì, jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ ti itúsilẹ̀ 1989 ní àárín esè ogójì àti ibèrẹ̀ iparí onitẹ̀sìwájú Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà. Itúsilẹ̀ ní 1798, èyí tí ó jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ ti 1989, dúró gégé bí elẹ̀rìí méjì sí itúsilẹ̀ íránṣe Èkún Oganjo ní 2023. Ilà náà, pẹ̀lú àwọn àmi ọ̀nà mēta rẹ̀ 1798, 1989, àti 2023, n se idánimọ̀ iṣe inú ti mímọ̀ àwọn wúndiá mēwáá di mímọ̀ àti ilà ọ̀de ti ijoba kẹfà nínú àsoṭelẹ̀ Bíbẹ̀lì.

Ogun tí a gbé kalẹ̀ nínú esè kọkànlá, èyí tí ó se ní Ogun Raphia nígbà tí Ptolemy sẹgun Antiochus, n sàfihàn iṣẹgun sí agbára aṣojú papacy, ẹni tí nínú ogun isinsinyí yí jẹ̀ àwọn Nazi ti Ukraine tí

won darapo mo awon orile-ede gilobalisi ti Iwo Odun Yuroopu ti o da EU ati NATO sila, ti won si n rin ni igbese kan naa pelu awon gilobalisi oloshelu ati oru-aje ti United Nations. Bi Antiochus Magnus ba wa ninu gbogbo ogun meteta naa, ti o si n soju agbara asojupa papacy lodi si oja guusu, bawo ni o se le je Orile-Ede Amerika ni odun 1989, leyin naa awon omo Ukraine gegge bi a ti fi han nipase Ogun Raphia, leyin naa Orile-Ede Amerika leekansi ni Ogun Panium? Ese mewaa ni kokoro si awon ese kokanla titi de megedogun, nitori pe imuse re ni 1989 n pese apajuwe awon abuda asotele ti akoko ninu awon ogun asojupa meta naa. Ki ni idalare asotele fun idamo Antiochus gegge bi agbara asojupa papacy, nigba ti a ko fi Orile-Ede Amerika kan si okokan awon ogun meteta naa?

Ninu itan ogun Ukraine, eyi ti a ti fi ogun Raphia se apeere, Orile-Ede Amerika lo awon Nazi ti Ukraine gegge bi agbara asojupa re ninu itan gan-an naa nibi ti won ti n da aworan papacy sila, agbara naa ti o maa n lo, ti o si n lo nikan sošo, awon agbara asojupa lati se ise elugin re.

Lati dahun ibere nipa awon agbara asojupa ninu ese mewaa si megedogun nilo iwadii asotele kan nipa awon abuda Antiochus gegge bi aami. Awon Ogun Diadochi je atoto awon ija lati odun 323–281 saaju Samani Kristi laarin awon Diadochi (ede Giriiki fun “awon aropo”), awon jagunjagun ati aropo Alexander Nla, ti won jagun fun isakoso lori ijoba re to gbodo leyin iku re ni odun 323 saaju Samani Kristi. Antiochus akoko ni Antiochus I Soter, omo Seleucus I Nicator, okan lara awon Diadochi (awon aropo) Alexander, eni ti o da Ijoba Seleucid sila.

Oruko Antiochus le tumo si eni ti o duro ni ipò elomiran, lati le se itileyin. Antiochus je ami-isapeere Romu, ati Romu paapaali ni antikristi, ti o ni isapeere ti o jo ti Antiochus. Antiochus gegge bi oruko duro fun omo oludasila Ile-oba Seleucid, ati ni itumoye, Antiochus duro ni ipò baba re, o duro gegge bi asojupa re. Sister White da Satan ati poopu mo gegge bi antikristi, o si so pe poopu ni asojupa Satan lori ile ayé. O di oruko idile alade ti o lokiki ninu Ile-oba Seleucid, ni apa kan nitori ibasepo re pelu Antiochus I Soter ati ilu Antioch, ti a so oruko re ni oruko baba tabi omo Seleucus I. Poopu ni asojupa dipò Satan, ati ni isapeere, oruko Antiochus duro fun asojupa dipò baba re, oludasila ijoba arirwa ti o gbe olu-ilu re kale ni Babeli.

Leyin iku Alekisanda Nla ni odun 323 saaju ibi Kristi, ijoba re fo ya laarin awon Diadochi (awon aropo re). Ninu Pinyin Babiloni (323 saaju ibi Kristi), ni ibere, a yan Selukù si ipò olori elesin kekese sin Companion (ipò olokiki ninu ise ologun) labé Pedikasi, alakoso abojuto ijoba Alekisanda. Ni odun 321 saaju ibi Kristi, a yan Selukù sipò satrap (gominà) ti Babilonia nigba Pinyin Triparadisù, leyin iku Pedikasi ati awon iforowere mi si i laarin awon Diadochi. Ni odun 316 saaju ibi Kristi, Antigonusi Kini Monophthalmus, Diadoch miran, fi agbara mu Selukù sa kuro ni Babiloni nitori agbara Antigonusi ti n po si i. Selukù wa ibi aabo lodò Ptolemy Kini Soter ni ile Ejibiti. Ni odun 312 saaju ibi Kristi, Selukù pada si Babiloni pelu omo-ogun kekeré kan ti Ptolemy pese. O segun awon omo-ogun Antigonusi, o si tun gba Babiloni pada, eyi si samisi idasilé ipile agbara re. Iselè yi ni a saba ka si ipile Ijoba Seleucid, pelu odun 312 saaju ibi Kristi gegge bi ibere Akoko Seleucid ninu isiro itan.

Oruko Seluecus je imuyo lati inu ede Giriiki, o si wa lati inu gbongbo ore selas (σελας), ti o tumo si “imole,” “imole didan,” tabi “ina owon.” Oruko naa n toka si imole nla tabi itansan, ohun ti o ba

mu fún ènìyàn pàtàkì bí Seleucus I Nicator, olùdásílẹ̀ Ẹ̀jọ̀ba Seleucid, àti ẹ̀ni tí ó ẹ̀pẹ̀ẹ̀ẹ̀ baba tí ó ti jẹ̀ olùrúbọ̀ ìmọ̀lẹ̀ ní ọ̀run.

“Láti rí ẹ̀rè àti ọ̀lá ayé gbà, a mú ijo náà wá sí kí ó wá ojú rere àti ìtílẹ̀yìn àwọn ọ̀lọ́lá ayé; àti pé, nípa bẹ̀ẹ̀ tí ó ti kọ̀ Kristi sílẹ̀, a tàn án jẹ̀ kí ó fi ìgbọ̀ràn àti ìṣòtító rẹ̀ fún aṣojú Satani—bíṣọ̀bù ti Róòmù.” The Great Controversy, 50.

Antiochus Magnus ẹ̀pẹ̀ẹ̀ẹ̀ aṣojú agbára pòòpù, gégé bí pòòpù ẹ̀ jẹ̀ aṣojú Satani. Àmì-ìṣẹ̀pẹ̀ẹ̀ Antiochus gba ààyè fún àwọn agbára aṣojú tí ó yàtò síra, gégé bí ó ti jẹ̀ pé ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn pòòpù ti wà. Reagan ni aṣojú ọ̀dún 1989, Ukraine di aṣojú Orílẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà ní ọ̀dún 2014, Trump sì ni aṣojú ní Ogun Panium. Reagan ni ẹ̀ni àkókó, Trump ni ẹ̀ni ikeyin, Zelenskyy sì ni ìṣòtẹ̀ tó wà ní àárín.